

GEMINIANI TUTUŞU VE KEMAN SOL EL TEKNİĞİNİN GELİŞİMİNE ETKİLERİ

GEMINIANI GRIP AND IT'S EFFECTS TO THE DEVELOPMENT OF THE VIOLIN LEFT HAND TECHNIQUE

Dr. Öğretim Üyesi Alptekin Ömür GÖREN

İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü, Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı, Keman Sanat Dalı, omurgoren@hotmail.com

İstanbul / Türkiye

ORCID: 0009-0008-6532-7123

ÖZET

Yaylı bir enstrüman olan keman çalmak bir çok yay tekniğini uygulayabilme becerisine sahip olmayı, yay hakimiyetinin çok iyi olmasını, mükemmel bir sağ el tekniğini gerektirir. Çoğu keman pedagog ve otoritesi, bu nedenle sağ el tekniğine sol el tekniğinden daha fazla önem vermiştir. Oysaki sol el tekniği de sağ el tekniği kadar önemlidir ve oldukça geniş alt teknik başlıklardan oluşur. Bunların arasında tüm tellerde pozisyonların kullanımı, çift sesler, üç ve dört sesli akorlar, doğal ve yapay armonikler, çift sesli armonikler, trill, çift sesli trill, vibrato, glissando, sol el tremolosu ve sol el pizzicatosu sayılabilir. Tüm bu sol el tekniklerinin doğru bir şekilde uygulanabilmesi için sol elin kemanın sapında doğru pozisyonda konumlanması gereklidir. Francesco Geminiani, sol elin doğru pozisyonda olması için "Geminiani Grip" (Geminiani Tutuşu) olarak bilinen teknik bir uygulama geliştirmiştir. Bu çalışmada Geminiani Grip detaylı olarak incelenecek, Geminiani'nin etkilediği diğer keman otoritelerinden örnekler verilerek bu uygulamanın ışığında yazılmış olan egzersizler incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Geminiani grip, keman, keman sol el tekniği

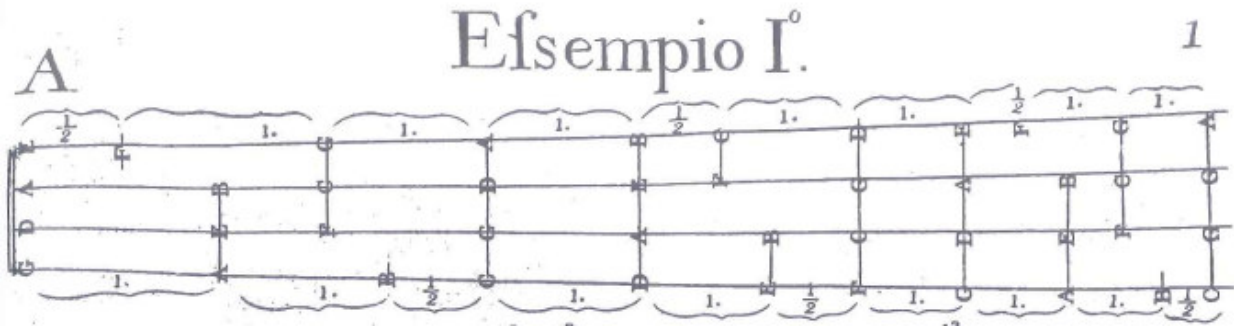
ABSTRACT

Playing the violin, a stringed instrument, requires the ability to apply many difficult techniques, very good bow control, and excellent right hand technique. For this reason, most violin pedagogues and authorities have given more importance to right and left hand techniques. However, left hand technique is as important as right hand technique and consists of many sub-headings. These include the use of positions on all strings, double stops, triple and quadruple chords, natural and artificial harmonics, double stop harmonics, trill, double stop trill, vibrato, glissando, left hand tremolo and left hand pizzicato. In order to perform all these left hand techniques correctly, the left hand must be positioned in the correct position on the violin neck. Francesco Geminiani developed a technical application known as Geminiani Grip for the correct positioning of the left hand. In this study, Geminiani Grip will be examined in detail, examples from other violin authorities influenced by Geminiani will be given and exercises written in the light of this practice will be analyzed.

Keywords: Geminiani grip, Violin, Violin left hand technique

1. GİRİŞ

Ünlü İtalyan besteci Arcangelo Corelli'nin en tanınmış öğrencilerinden olan Francesco Geminiani, "The art of Playing on the Violin" (Keman Çalma Sanatı) kitabını 1751 yılında yazmıştır. Geminiani kitabında sadece en ünlü "Geminiani Grip"ten bahsetmez, aynı zamanda kromatik gamlar ve keman tuşesini de çok detaylı olarak anlatır. Bu eser geleneksel müzikten solo ve orkestra eserlerine değişimi vurgular. Geminiani, müzik fikrinin sadece somut örneklerle ifade edilebileceğini şiddetle savunur. Guguk kuşu gibi veya dans eder gibi örnekleri doğru örnekler değildir. Müziğin amacı sadece kulağı memnun etmek değil, duyguları açıklamak, hayal gücü ve aklı etkilemek, tutkuları yönetmektir. Geminiani'nin verdiği en önemli teknik öğretilerden biri ise kemanın tuşesi ve tuşun geometrisiyle ilgilidir. Geminiani kemanda bulunan tüm yarım ve tam tonların yerini ayrıntılarıyla şemalandırmıştır. Bunun amacı, her kemancının kendi enstrümanında aynı yöntemi kullanarak sağlam bir entonasyona sahip olmalarına yardımcı olmaktır. (Hann, H. C. 2015: 3)

Şekil 1 - Geminiani Tuşe Örneği

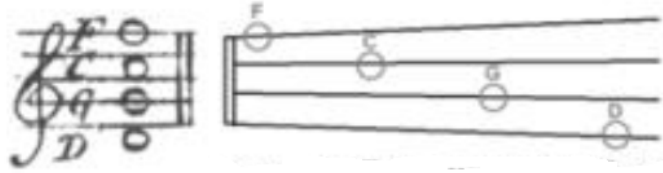
Keman pedagojisiyle ilgili günümüze ulaşan en eski çalışma olan Geminiani'nin "The art of Playing the Violin" (Keman Çalma Sanatı) kitabı, kromatik pasajların parmakları kaydırarak çalınması yerine ayrı parmaklarla çalınması fikri ile günümüzde referans olarak kullanılmaya, tekrar önemi anlaşılmasına başlamıştır. Geminiani'nin kromatik gamları, 18. yüzyıl kemancıları arasında çok popüler değildi. O dönemde kemancılar oktav yapısını bozmamak için yarım tonları parmak kaydırarak çalmayı tercih ediyorlardı. Romantik Dönem'de yükselen kromatizmle birlikte pedagoglar Geminiani'nin kromatik parmak sistemini virtüöz pasajlar için çok daha kullanışlı buldular. Geminiani'nin parmak sistemi, aralarında Carl Flesch'in "Scale System" ve Ivan Galamian'ın "Contemporary Violin Technique" kitaplarının da bulunduğu birçok keman tekniği metodu ve gam kitabında kullanılmıştır.

Şekil 2 - Geminiani Chromatik Parmak Sistemi

2. GEMİNİANI GRIP (GEMİNİANI TUTUŞU) VE ETKİLEDİĞİ BAZI PEDAGOGLAR VE GEMİNİANI TUTUŞUYLA YAZILMIŞ EGZERSİZLER

Sol elin doğru pozisyonda olması için birinci parmak birinci telde fa notasına, ikinci parmak ikinci telde do notasına, üçüncü parmak üçüncü telde sol notasına ve dördüncü parmak da dördüncü telde sol notasına basılmalıdır. Bu dört parmak, basış pozisyonu yerleşene kadar telden kaldırılmamalıdır. Daha sonra parmaklar ve basılı oldukları teller arasında küçük bir mesafe kalacak şekilde parmaklar kaldırılmalıdır. Bu uygulamayla sol el pozisyonu mükemmel olur. (Geminiani, F. 1751: 1)

Şekil 3 - Geminiani Grip

Gelişme çağındaki çocuklar için uygulanması her ne kadar çaba gerektirse de Geminiani Grip birçok otorite tarafından başparmak ve diğer parmakların birinci pozisyonda tuş üzerinde doğru pozisyonda konumlandırılması için bir rehber olmuştur. Geminiani grip dirsek ve sol elin ilişkisini, dirseğin enstrüman altında konumlanmasını, parmakların uygun bir şekilde kıvrık pozisyonunu ve serçe parmağın uzatılmasına vurgu yapar. Tüm bu kurallara günümüz otoriteleri de hala dikkat çekmektedirler. Tüm bunlara ek olarak Geminiani tutuşunun uygulanması küçük el ve kısa parmaklar gibi fiziksel dezavantajların da telafi edilmesinde yardımcı olur. (Stowell, R. 2000: 54)

Leopold Mozart 1769 -1770 yıllarında yazdığı metodunda ilk defa Geminiani Tutuşuna adeta atıf yapmış, bununla birlikte sol elin pozisyonunu kusursuzlaştırmak için egzersiz önermiştir. “Birinci parmak mi telinde fa notasına basılır, ikinci parmak la telinde do notasına basılır, üçüncü parmak re telinde sol notasına basılır, dördüncü parmak sol telinde re notasına basılır. Tüm parmaklar bahsedilen yerde doğru pozisyonda hiç kaldırmadan basılı tutulmaya devam edilir. Daha sonra ilk olarak birinci, sonra üçüncü, sonra ikinci, son olarak da dördüncü parmak telden kaldırılır. Her bir parmak daha önce basılı olan yerlerine diğer üç parmağın yerleri değiştirilmeden tele bırakılır. Parmaklar tele dokunmayacak yükseklikte telden kaldırılmalıdır. Bu egzersiz sol elin doğru pozisyonu kazanması için en hızlı yoldur, ayrıca çift seslerin entonasyonuna olağanüstü katkı sağlar.” (Stowell, R. 2000:55)

Ünlü pedagog Leopold Auer de kitabında direkt Geminiani'nin ismini vermese de Geminiani Tutuşunu tavsiye eder ve egzersiz önerir. “ Dört parmağımızı dört tele yerleştiriyoruz. Birinci parmak mi telinde fa notasına, ikinci parmak la telinde do notasına, üçüncü parmak re telinde sol notasına ve dördüncü parmak sol telinde re notasına basılır. Her parmak bahsedilen notalara iyice basılmadan hiç biri telden kaldırılmamalıdır. Tüm parmakların kendi yerlerinde basılı olduğundan emin olduktan sonra her parmak için ayrı ayrı egzersizler uygulanmalıdır. İlk olarak ikinci parmak, sonra dördüncü parmak, sonra birinci parmak ve son olarak da üçüncü parmak telden birkaç defa kaldırılıp tekrar aynı tele basılmalıdır. Bu egzersiz başparmak ve diğer parmakların doğru pozisyonunu sağlar, aynı zamanda da tüm parmakları güçlendirir.” (Auer, L. 1922: 29,30)

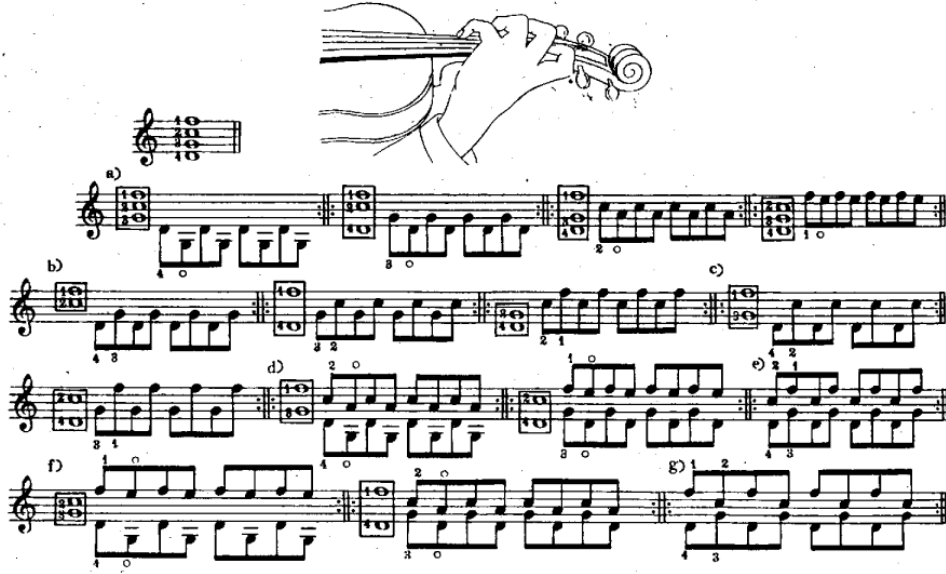
Berthold Tours “The Violin” adlı kitabında Geminiani Tutuşuna atıfta bulunur. Birinci parmağı birinci telde kemanın baş eşiğine en yakın yere yerleştirin ve diğer parmakları da ikinci, üçüncü ve dördüncü tellerde doğal pozisyonlarda basın. Fa, Do, Sol ve Re notaları çıkar. Sol bilek kıvrılmamalı ve avuç içi kemanın sapına asla temas etmemelidir. Daha sonra parmakları teller üzerindeki pozisyonlarını bozmadan hafifçe kaldırın. Sol el doğru pozisyona gelecektir. (Tours, B. 7)

Prof. Carl Schroeder “Handbook of Violin Playing” (Kemancının El Kitabı) adlı kitabında şunları yazar: Doğru keman tutuşuna ulaşabilmek için birinci parmağı mi telinde fa notasına, ikinci parmağı la telinde do notasına, üçüncü parmağı re telinde sol notasına, dördüncü parmağı sol telinde re notasına yerleştirin. Daha sonra tüm parmakları aynı anda tellerden kaldırın fakat her parmak basılı olduğu telin hizasında bulunmaya devam etsin. Sol el doğru pozisyonu yakalayacaktır. (Schroeder. C. 1923: 24)

Prof. Demetrius Constantine Dounis yazdığı “The Dounis Violin Players’ Daily Dozen To Keep The Violinist Technically Fit For The Day’s Work” (Kemancıların Teknik Olarak Formda Kalmasını Sağlayacak Günlük Egzersizler) kitabında sol el için “kolay” ve “zor” olmak üzere iki temel basış pozisyonu olduğunu söyler. Kolay pozisyonda birinci parmak en üst tele yani sol teline basılır, diğer parmaklar da sırasıyla diğer tellere basılır. Zor pozisyonda ise kolay pozisyonun aksine birinci parmak en alt tele yani mi teline basılır, diğer parmaklar da sırasıyla diğer tellere konumlanır. Dounis’in zor basış pozisyonu olarak tarif ettiği pozisyon Geminiani Tutuşu ‘dur. Kolay basış pozisyonu oktav, altılı ve onlu aralıklarda kullanılır. Zor pozisyon ise üçlü ve dörtlü aralıklar ile inici gam pasajlarında kullanılır. Dounis kolay ve zor basış pozisyonlarında egzersizler yazarak bu egzersizler için çalışma önerileri vermiştir. Buna göre her ölçü dörder defa tekrar edilmelidir. Uzun birlik notalar telde basılı olmalıdır. Egzersizin A kısmında sadece tek parmak hareket etmelidir. B ve C kısmında ise iki parmak sırayla hareket etmeli, biri basılırken diğeri kaldırılmalıdır. D ve F’de iki parmak aynı anda hareket etmelidir (tele basıp kalkmalıdır). E ve G’de ise dört parmak sırayla ikişer ikişer hareket ettirilmelidir. (tele basıp kaldırılmalıdır.) (Dounis, D. C. 1925: 4,5)

7833 - 14
All Rights Reserved
Copyright MCMXXV by HARMS Inc., N.Y.
International Copyright Secured

Şekil 4 - Kolay Basış Pozisyonunda Yazılmış Egzersizler

Şekil 5 - Zor Basış Pozisyonunda Yazılmış Egzersizler

3. GEMİNİANI TUTUŞU VE KARŞIT GÖRÜŞLER

Geminiani'nin sol el pozisyonunun doğru konumlanmasıyla ilgili verdiği öneriyi destekleyen otoriteler olduğu kadar desteklemeyen otoriteler de olmuştur. Alman kemancı ve pedagoglar Joseph Joachim ve Andreas Moser 1905 yılında yazdıkları metotta Geminiani tutuşu için şu yorumu yapmışlardır: "Corelli'nin öğrencisi Geminiani'nin 1740 yılında yazdığı keman metodundan itibaren sol el ve parmakların normal pozisyonda konumlandırılması ile ilgili yapılan diğer tüm çalışmalar Geminiani'yi örnek olarak yapılmıştır. Kemanın sapı 18. yüzyılın ikinci yarısında günümüzdeki kemanlara göre yaklaşık 2 ile 3 cm kadar daha kısaydı. Geminiani tutuşunun 1. pozisyonda uygulanması günümüzde kullanılan kemanlarda parmakların oldukça açılmasını gerektirir çünkü o dönemin keman saplarının günümüze oranla 2, 3 cm daha kısa olması günümüzdeki kemanlara oranla aralıklarının daha dar olmasını sağlıyordu ve bu günümüzdeki kemanların 3. veya 4. pozisyon aralığı ile eşitti. Her deneyimli öğretmen o döneme göre boyutları daha büyümüş sapı uzadığı için aralıkları artmış olan günümüz kemanlarında Geminiani tutuşunun uygulanmasının her öğrenci için kolay olamayacağını bilir." (Joachim, J. Moser, A. 1905: 10)

Ünlü pedagog Prof. Simon Fischer yazmış olduğu "Left Hand Finger Action" makalesinde Geminiani ve Leopold Mozart'ın 1. parmakla başlayıp daha sonra sırasıyla 2, 3 ve 4. parmakların yerleştirilmesi önerisini iyi bir tavsiye olarak kabul etmez. Tuşa en yukarıdaki 4. Parmakla basmaya başlayıp daha sonra sırasıyla diğer parmakları tele yerleştirmek çok daha kolaydır. Diğer parmakları tele yerleştirmeden önce 4. parmağın kıvrık pozisyonda olduğundan emin olunmalıdır. Diğer parmaklar tele yerleştirilirken 4. parmağın kıvrık pozisyonu çok az değişikliğe uğrayabilir. (Fischer, S. 2018: 2)

Kemancı ve pedagog Paul Zukofsky'e göre Geminiani tutuşu sol el pozisyonu için doğal pozisyonu sağlasa ve melodik pasajlarda rahat hissettirse de bazı parmak uzatmaları ve dirseğin dönüşünü gerektiren pozisyonlar sol el için ağırlı verici ve tehlikeli olabilir, aynı zamanda uygulanması da rahat değildir. Bu nedenle zayıf olan 4. ve 3. parmaklar tele daha önce yerleştirilmelidir, bu sayede 1. ve 2. parmaklar daha esnek şekilde geriye doğru açılabilir. (Krewer, M. 2018: 16)

4. TEK TEL UYGULAMALARI

Geminiani tutuşunda her parmak ayrı ayrı sırayla tellere yerleştirilir. 1. parmak 1. mi telinde fa notasına, 2. parmak 2. la telinde do notasına, 3. parmak 3. re telinde sol notasına ve 4. parmak 4. sol telinde re notasına basılır. Bu uygulamayı parmak aralıklarını aynı tutarak tek tel üzerinde yaptırarak küçük öğrenciler için daha basitleştirebiliriz.

En üst ve alt tellerde sol dirsek pozisyonunun henüz tam oturmadığını da hesaba katarsak sol ve mi telleri yerine ortadaki re veya la teli tercih edilebilir. La telinde 1. parmak si bemol notasına, 2. parmak do notasına, 3. parmak re notasına 4. parmak mi notasına yerleştirilir. Öğrencinin elleri küçükse daha kolay basış pozisyonu olan 1. parmak si, 2. parmak do diyez, 3. parmak re ve 4. parmak mi tercih edilebilir. Öğrencilerin çoğunluğu parmaklarını basarken sol el başparmaklarını ve ellerini sıkırlar. Bunu engellemek için çeşitli egzersizlerden yararlanılabilir. Parmaklar tek telde bahsedilen notalara basılı pozisyondayken öğrenciden başparmağını saptan kaldırılıp tekrar sapa koyması istenir. Bu egzersiz birkaç defa tekrar edilir ve öğrencinin başparmağından güç almadan sol el parmaklarını tele basması sağlanır. Diğer bir egzersizde ise yine sol el parmakları telde basılı pozisyondayken sol başparmağının kemanın sapı üzerinde ileri ve geri dairesel hareketler çizmesi istenir. Başka bir egzersizde ise yine tek tel üzerinde parmaklar tele yerleştirilir. Daha sonra öğrenciden parmakları telden tamamen kaldırmadan yarım basış pozisyonunda (flajölet gibi) basması istenir. Sonra tekrar tele tam basması istenir. Öğrenci bunu yaparken başparmağını ve avuç içini kesinlikle sıkmamalıdır. Öğrencinin avuç içini ve başparmağını sıkıp sıkmadığı öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Tüm bu egzersizler yapılırken parmakların tuş üzerinde basılı pozisyonlarının değişmemesine dikkat edilmelidir.

5. SONUÇ

Francesco Geminiani'nin 1751 yılında yazdığı "The Art of Playing on the Violin" kitabı, yazılmış en eski metod olarak kabul edilir ve çağının çok ilerisinde teknik bilgi ve tavsiyeler içerir. Geminiani kitabında kemanın tuşesini detaylı olarak şemalandırmış ve basış yerlerini belirlemiştir. Ayrıca kromatik pasajları aynı parmakla kaydırarak çalmak yerine farklı parmaklarla çalınmasını önererek Flesch ve Galamian gibi modern keman otoritelerini dahi etkilemeyi başarmıştır. Daha sonra yazılan metodlar sol el pozisyonunun doğruluğu için Geminiani Tutuşunu örnek almışlardır. Yeni başlayan keman öğrencisine sol el tutuşunu direkt olarak Geminiani Tutuşuyla başlatmak öğrenci için zorlayıcı olabilir. O dönemdeki kemanların sapının günümüzdeki kemanlara oranla 2-3 cm kadar daha kısa olduğu ve buna bağlı olarak nota aralıklarının da daha küçük olduğu hesaba katılmalıdır. Geminiani'nin teknik bilgisi ışığında fakat her parmak için farklı tel kullanmak yerine aralıkları aynı tutarak tek tel üzerinde sol eli yerleştirmek öğrenci için ilk etapta daha kolay ve faydalı olacaktır. Öğrenci biraz daha tecrübe kazanıp tellerin yüksekliğine göre sol dirseğin pozisyonunu ayarladığı direksiyon hareketini kavradığında Geminiani Tutuşunun öğretilmesi yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Auer, L. (1922) "Violin Playing As I Teach It", Duckworth Co, Londra
Dounis, D. C. (1925) "The Dounis Violin Players' Daily Dozen to Keep the Violinist Technically Fit for the Day's Work: Twelve Fundamental Exercises for the Left Hand and the Bow", Op. 20, Harms, New York
Geminiani, F. (1751) "The Art of Playing on the Violin", Londra
Fischer, S. (2018) "Left Hand Finger Action" www.simonfischeronline.com
Hann, C. H. (2015) "The Influence of Historic Violin Treatises on Modern Teaching and Performance Practices, Article 4, Volume 4, Number 3, Ursiade: The Undergraduate Research Journal at the University of Northern Colorado
Joachim, J. Moser, A. (1905) "Violin School in 3 Volumes", N. Simrock, Berlin
Krewer, M. (2018) "Extended Techniques for Intermediate Violin Students" Doktora Tezi, Louisiana State University
Schroeder, C. (1923) "Handbook of Violin Playing", Augener LTD, Londra
Stowell, R. (2000) "Violin Technique and Performance Practice in The Late Eighteenth and Early Nineteenth Centuries", Cambridge University Press
Tours, B. "The Violin", Novello, Ewerand CO, Londra - New York